

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО І СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ МОРЯКІВ ВІД НЕБЕЗПЕК НА МОРІ

Робота на торговельному флоті пов'язана з певними ризиками: крім природних катаклізмів і недобросовісних роботодавців, морякам доводиться стикатися з піратами і працювати в зоні збройних конфліктів. Щоб компенсувати екіпажам небезпечні рейси, найбільший морський форум IBF встановив Зони підвищеної небезпеки і військових дій (IBF List of warlike and high risk designations), при проходженні яких моряки отримують можливість користуватися розширеної соціальною підтримкою, якщо на судні є колективний договір ITF.

Міжнародний форум IBF – це форум, який об'єднує Міжнародну федерацію ITF і міжнародну раду морських роботодавців ІМЕС, що входять до складу Об'єднаної групи з ведення переговорів (JNG).

На сьогоднішній день на форумі виділено чотири небезпечні зони:

1. Зона військових дій, що включає 12 морських миль від північного узбережжя Сомалі і порти Ємену;

2. Зона підвищеного ризику – Аденську затоку плюс 400 морських миль від північного узбережжя Сомалі;

3. Розширена зона ризику – західна частина Індійського океану;

Зона підвищеного ризику – Гвінейська затока: територіальні води (12 морських миль), порти і внутрішні водні шляхи Нігерії і Беніну.

Всі ці райони встановлюються за результатами переговорів та аналізу кількості нападів на судна. Слід зазначити, що Міжнародне морське бюро відзначає, що близько половини всіх піратських нападів не декларуються.

Морякам необхідно знати, що існує система бонусів при проходженні цих небезпечних зон. Так, наприклад, здійснюючи рейс в зоні військових дій у Сомалі, моряки можуть розраховувати на бонус, рівний базової ставки, подвоєну компенсація по смерті та інвалідності. Крім того, моряки мають право відмовитися йти в небезпечний рейс, з репатріацією за рахунок компанії і виплатою компенсації в розмірі двомісячної базової ставки.

Якщо моряк погодився працювати в перерахованих районах, йому необхідно ознайомитися з основними заходами безпеки і правилами протидії піратам. Так, щоб уберегти екіпаж і судно від небажаних інцидентів, необхідно дотримуватися таких вимог:

Після входу судна в небезпечну зону і на всьому протязі його перебування там моряки повинні дотримуватися рівень експлуатаційної та

особистої безпеки на борту, встановлений існуючими інструкціями.

У портах і внутрішніх водах перерахованих вище країн слід вживати заходів, що знижують уразливість судна до несанкціонованої висадки зловмисників на борт. Визначатися вони будуть виходячи з характеристик теплохода: розмірів і висоти надводного борту і т.п.

Наближаючись до порту, варто зв'язатися з морською адміністрацією і уточнити рівень безпеки, рекомендований час заходу і виходу, наявність патруля урядової берегової охорони.

У портах, розташованих в небезпечних регіонах, екіпажу рекомендується сходити на берег тільки в екстрених випадках.

У свою чергу судновласнику варто проводити зміну екіпажу до входу або після виходу судна з небезпечного регіону.

При нормальних обставинах компанія зобов'язана повідомити моряка про те, що рейс пролягає через небезпечну зону, не менше ніж за 30 днів до заходу в неї. Отримавши повідомлення, член екіпажу може зажадати здійснити своє право на репатріацію за рахунок компанії.

У разі нападу на судно роботодавець повинен підтримувати постійний зв'язок з сім'ями моряків, повідомляти їм про стан екіпажу і про заходи, які вживаються для надання допомоги.

Як система захисту серед судновласників поширене страхування екіпажів суден при проходженні піратоопасних районів. На сьогоднішній день страхування пропонує три види морських страхових продуктів:

H&M (Hull And Machinery) – страховий поліс покриває витрати, пов'язані з поломкою двигунів і обладнання, або пошкодження корпусу судна (внаслідок протиправних дій третіх осіб, зіткнення з іншими плаваючими засобами або сторонніми предметами і стихійних лих);

P&I (Protection And Indemnity) – страховий поліс покриває витрати судновласника, пов'язані з вимогою третьої сторони відшкодувати завдані їй збитки (тут враховуються вимоги власника вантажу, членів екіпажу та будь-яких інших третіх осіб);

F&D (Freight And Demurrage) – страховий поліс покриває зобов'язання фрахтувальника сплатити певну суму перевізнику за затримку навантаження судна.

Серед інших засобів захисту моряків можна відмітити що для моряків підготували рекомендації на випадок надзвичайних подій на борту судна. Для членів екіпажів суден випустили рекомендації про заходи, які необхідно вжити в разі надзвичайної події на борту. В відповідних засобах інформування вказано, що оперативна допомога повинна надаватися відповідно до Медичного керівництва для суден і виключно під наглядом офіцера судна, який пройшов спеціальну медичну підготовку (як правило все обмежується наглядом капітана судна). У тих випадках, коли травма серйозна, необхідно негайно викликати аварійно-рятувальні служби. Капітан судна в першу чергу зобов'язаний проінформувати про те, що

трапилося судновласника. Якщо випадок важкий, капітан зобов'язаний скласти протокол із причиною, характером і тяжкістю травми, а також вказати, яке лікування проводилося на борту судна.

Підсумовуючи вищенаведене можна зазначити, що серед засобів захисту моряків від небезпек на морі виділяють: інформування моряків про небезпечні регіони, страхування та видання певних рекомендацій поведінки в тих чи інших ситуаціях.

УДК 347.12 (043.2)

Ключник А. Р., студентка магістратури,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Кметик Х. В., к.ю.н.

ПОНЯТТЯ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Відносини інтелектуальної власності – це суспільні відносини, які складаються між визначеними законом суб'єктами стосовно результатів інтелектуальної, творчої діяльності. При цьому відносини інтелектуальної власності виступають як фактична передумова реалізації норм права, що існують у цій галузі, а правовідносини інтелектуальної власності є наслідком реалізації зазначених норм права.

Вбачається, що правовідносини інтелектуальної власності можна визначити як правовий результат реалізації норм права про інтелектуальну власність, або ж як врегульовані юридичними нормами (або такі, що впливають із загальних принципів об'єктивного юридичного права) ідеологічні суспільні відносини, які виражаються у взаємних юридичних правах і обов'язках суб'єктів права.

Правовідносини інтелектуальної власності, виникають на підставі норм цивільного законодавства, які регулюються ЦК України та містяться у інших актах цивільно-правового характеру. Слід враховувати, що цивільні правовідносини, які складаються у галузі інтелектуальної власності, мають ознаки, загальні для всіх видів цивільних правовідносин, якими є: 1) юридична рівність їх суб'єктів; 2) регулювання суспільних відносин нормами цивільного законодавства; 3) надання нормами цивільного законодавства учасникам цивільних відносин цивільних прав та обов'язків.

Разом із тим правовідносини інтелектуальної власності мають також низку специфічних ознак, до яких належать: 1) спеціальний, чітко визначений у законі об'єкт – результати інтелектуальної, творчої діяльності; 2) спеціальна підстава виникнення – створення об'єкта, який охороняється або здатен охоронятися нормами законодавства про